

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ННІ філології та журналістики
Кафедра новітньої української літератури та соціальних
комунікацій

Башманівський В.І.

Новітня українська
література
(частина I)

Житомир – 2014

УДК 82 – 193.3(093) «19»

ББК 83.3(0) 6

Б33

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри новітньої української літератури та соціальних комунікацій (протокол № 5 від 16 грудня 2013 р.).

Рецензенти:

Дмитренко М.К. – доктор філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України;

Євченко О.В. – кандидат філологічних наук, доцент ННІ філології та журналістики Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Колесник К.І. – методист лабораторії української мови та літератури кафедри гуманітарних навчальних предметів Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Башманівський В.І. Новітня українська література (частина І): Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. – 2 вид. допов. і перероб. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 128 с.

УДК 82 – 193.3(093) «19»

ББК 83.3(0) 6

У пропонованому посібнику подано плани практичних занять з новітньої української літератури для самостійної роботи студентів, що містять творчі завдання, роботу над художніми текстами й літературно-критичними працями. Посібник пропонує бібліографічні джерела, тексти поезій для обов'язкового вивчення напам'ять, тести для самоконтролю та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.

Для студентів-філологів і всіх тих, кого цікавить новітня українська література.

В.І. Башманівський, 2014

Зміст

Передмова.....	4
Змістові модулі курсу (ЗМК).....	5
Модуль 1. Історія української літератури 20-30-х рр. ХХ ст....	6
Творчість Миколи Хвильового.....	6
Микола Куліш. Особливості творчої манери.....	9
Рання творчість Павла Тичини.....	12
Поетичний світ Максима Рильського.....	17
Поезія Володимира Сосюри. Проблематика, герої, поетика...	21
Творчість Остапа Вишні.....	25
Модуль 2. Історія української літератури 30-50-х рр. ХХ ст...	28
Творчість Юрія Яновського. Жанрова самобутність його романістики.....	28
Творчість Іван Кочерги. Жанрове багатство драматургії.....	31
Новаторство кіноповістей Олександра Довженка.....	33
Творчість Михайла Стельмаха.....	36
Праці для обов'язкового конспектування.....	39
Тексти для вивчення напам'ять.....	46
Орієнтовні питання до заліку.....	57
Рекомендований список художніх творів для обов'язкового прочитання.....	60
Тематика рефератів.....	62
Короткий термінологічний словник.....	64
Читацький щоденник.....	66
Тести для самоконтролю.....	113
Орієнтовні питання до державного екзамену.....	114
Рекомендована навчально-наукова література.....	116

Передмова

Предметом вузівського курсу новітньої української літератури першої половини ХХ століття є вивчення основних закономірностей розвитку української літератури, які допомагають студентам виявляти й засвоювати демократичні, загальнолюдські елементи культурної спадщини, що відбивають історичну правду, погляди на істину і красу. Ці закономірності сприяють визначенню в літературній спадщині художніх явищ, які містять неперехідні етичні й естетичні цінності, важливі для морального та художнього виховання особистості.

На етапі вивчення курсу є необхідність врахувати особливості й суперечності літературного процесу 20-30 років, трагічні наслідки літературної дискусії 1925-1928 років, боротьбу між різними літературними організаціями й угрупованнями. Необхідно розглянути творчість таких письменників, як М. Хвильовий, М. Куліш, В. Підмогильний, Г. Косинка, Є. Плужник, М. Зеров та інших, чії праці були на довгі роки вилучені зі шкільних підручників. Закономірним є, на нашу думку, і з'ясування специфіки розвитку української літератури періоду Другої світової війни та здобутки майстрів слова в перші повоєнні десятиліття, чия творчість сприяла приходу в мистецьке життя «шістдесятників». Вимагає нового підходу і прочитання творчої спадщини П. Тичини, М. Рильського, В. Сосюри, О. Довженка та інших письменників. Маємо розглянути творчість письменників, проаналізувати характерні тенденції розвитку мистецтва слова. Запропонований поділ вивчення літературного процесу на дві частини – перша та друга половини історії української літератури ХХ століття – дасть можливість, на нашу думку, глибше збагнути психологію майстрів слова, їх бачення та розуміння мистецького процесу.

Сьогодні особлива роль відводиться самостійній роботі студентів, їх умінню творчо засвоювати великий обсяг знань і застосовувати їх на практиці. Підготовка філолога передбачає систему практичних занять з новітньої української літератури першої половини ХХ століття, що сприяє поглибленому вивченню та розумінню літературного процесу, художніх напрямків тощо.

Курс новітньої української літератури першої половини ХХ століття передбачає комплекс робіт, а саме: лекційні та практичні заняття, самостійну роботу, виконання контрольних завдань, підготовка та написання рефератів тощо.

За допомогою теоретичного завдання перевіряється рівень сформованості у студентів відповідних теоретико-літературних знань і застосування програмового матеріалу. На цьому рівні студенти повинні знати основні процеси і закономірності, сутність теорії літератури та її специфіку.

Практичне (творче) завдання передбачає визначення рівня усвідомлення студентами основних етапів розвитку української літератури першої половини ХХ століття, сприяє виробленню вмінь виявляти і засвоювати демократичні, загальнолюдські елементи культурної спадщини нашого народу.

Вивчення літературознавчих праць дасть можливість осягнути першопричини авторських позицій, репрезентовані через текст і підтекст художнього твору.

Пошук нових і цікавих сучасних досліджень літературного процесу дасть можливість молодим науковцям самостійно визначати актуальні питання, що розглядаються сучасними літературознавцями.

Знання змісту художніх текстів українських письменників допомагатиме в осмисленні основних етапів літературної творчості, з'ясуванні основної тематики та проблематики, особливостей композиції, мови творів тощо. Це позитивно позначиться на рівні підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Змістові модулі курсу (ЗМК)

ЗМК 1. Історія української літератури 20-30-х рр. ХХ ст.

Тема 1. Українська література к. ХІХ – поч. ХХ ст.
Періодизація української літератури ХХ століття.

Тема 2. Особливості літературного процесу в Україні 20-30-х рр. ХХ ст.

Тема 3. Літературна дискусія 1925-1928 років.

Тема 4. Євген Плужник (1898-1936)

Тема 5. Григорій Косинка (1899-1934)

Тема 6. Микола Куліш (1882-1937)

Тема 7. Микола Хвильовий (1892-1933)

Тема 8. Михайль Семенко (1892-1937)

Тема 9. Богдан-Ігор Антонич (1909-1937)

Тема 10. Валер'ян Підмогильний (1901-1937)

Тема 11. Олекса Слісаренко (1891-1937)

Тема 12. Осип Назарук (1883-1940)

ЗМК 2. Історія української літератури 30-50-х рр. ХХ ст.

Тема 1. Українська література в умовах тоталітарної системи (30-50 роки).

Тема 2. Павло Тичина (1891-1967)

Тема 3. Максим Рильський (1895- 1964)

Тема 4. Володимир Сосюра (1898-1965)

Тема 5. Юрій Яновський (1902- 1954)

Тема 6. Микола Бажан (1904-1983)

Тема 7. Зінаїда Тулуб (1890-1964)

Тема 8. Іван Кочерга (1881- 1952)

Тема 9. Олександр Корнійчук (1905-1972)

Тема 10. Олександр Довженко (1894-1956)

Тема 11. Остап Вишня (1889-1956)

Тема 12. Андрій Малишко (1912-1970)

Тема 13. Віктор Домонтович (1894-1969)

Тема 14. Михайло Стельмах (1912-1983)

Тема 15. Григорій Тютюнник (1920-1961)

Навчально-методичне видання

Башманівський Валерій Іванович

Новітня українська література (частина I)
Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів

Надруковано з оригінал-макету автора
Підписано до друку 25.02.2011. Формат 60x90/16. Ум.друк арк. 9,9. Обл.вид. арк. 6,9
Гарнітура Time New Roman.
Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
ЖТ №10 від 07.12.04 р.
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40
електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua